Gust DE SMET (1877-1943)

Landschap, 1916. (19,5 x 32 cm)

We selecteerden deze werken omwille van hun atypische plaats binnen het oeuvre van Gust De Smet: in hun nadruk op horizontaliteit, hun geladen leegte en de bijna abstracte opbouw van kleurvelden die de ruimte eerder suggereren dan beschrijven, roepen ze een verwantschap op met Léon Spilliaert. Piet Boyens, Gust De Smet-expert, bracht duidelijkheid.

> *In zijn sobere atelier te Blaricum gaat Gustave De Smet vol ongeduld aan het werk. Nu de oorlog veel schaarste brengt, neemt de kunstenaar z'n toevlucht tot kleine kartons of lapjes linnen op miniformaat. Op deze simpele dragers begint hij vrijuit aan de nieuwe onderneming. Gedaan met de esthetische aanpak, tijd nu voor verdiepte expressie. Het landschap is nu voor enige tijd het grote thema. Een dynamische spanning zorgt voor onrust en bewogenheid. Daarbij biedt vaak het verplaatsen van de einder hoger in het beeldvlak – een geliefde stijlfiguur van de fauves en de expressionisten – de mogelijkheid om de voorstelling zichtbaar structuur te geven. Een ritmisch spel van elkaar snijdende, gezwollen diagonalen brengt het land, de lucht en soms zelfs de menselijke figuur in een zinvol verband bijeen. Heel anders dan vroeger is nu de brede, samenvattende manier van schilderen, met hier en daar hevige, impulsieve vegen. Soms leidt die uitzuivering tot een even verrassende als verfrissende abstractie.Ondertussen verdicht zich ook de kleur: het felle, soms uitbundige coloriet van vroeger gaat over in donkere nuanceringen van rosvaal, diepblauw en aardtinten. De verf wordt zwaar, als in drift opgebracht en het paletmes wordt niet geschuwd. Deze heftig bewogen landschapjes, waaronder diverse van een bijzondere allure en schoonheid, verraden een veranderde mentaliteit ten opzichte van het motief: het innerlijk doorleven van de zichtbare wereld prevaleert nu boven het waargenomene zelf. De kunstenaar staat met deze vingeroefeningen metterdaad aan het kraambed van een nieuwe beeldende stijl, zijn eigen persoonlijk expressionisme.*
>
> Dr. Piet Boyens,
> e-mail aan Guy Romain, d.d. 24 maart 2026.

